

Michaela Vrbková

Obraz

oponentský posudek bakalářské práce
Ateliér malířství 1 Tomáše Lahody

První verze tohoto textu začínala zmínkou o Samueli Morseovi, malíři, jehož patent elektrického telegrafu definitivně zbavil nutnosti vytvářet umělecké artefakty. Dále pokračovala několika exkurzy do šedesátých let, k nimž by se v bakalářce Michaely Vrbkové nejspíš daly nalézt všemožné odkazy. Užití morseovky (alfanumerického kódu, aleatorních principů a bůhví čeho ještě) jako východiska pro vytváření umění není samozřejmě nijak nové. Předloženou práci můžeme jedním dechem označit za v dobrém slova smyslu eklektickou (neboť předpokládá nezbytnou úroveň informací) a zároveň se bavit ambivalentní hrou na pomezí znaku a obrazu, v níž navíc jednotlivé složky mnohdy tautologicky odkazují k sobě navzájem. Co jiného je totiž obraz jako nosič – třebaže zakódovaného – slova „obraz“, než sebereferencí v čistém stavu...?

Toto je tedy druhá, možná druhá a půltá verze oponentského textu. Chtěl bych, aby se směrem dolů – či na časové ose vpřed – fraktálně rozpadala do stále menších fragmentů a klouzala od podstaty ke zkušenosti. Domnívám se totiž, že obdobně postupuje ve své práci i naše diplomanka.

V jednom z jejích mailů čtu následující výčet:

- „– kódované obrazy
- kompozice vytvořena převodem textu morseovy abecedy do geometrického jazyka
- nemožnost rozluštění kódu bez návodu
- dodržování kompozic na základě kódu není striktní
- zkouška formální malby inspirované tvaroslovím kódovaných obrazů
- řád
- procesualita
- prostor
- šrafura pomocí pravítka – přesný záznam
- vypisování fixu – znázornění stráveného času“

Jako seznam vypadají ty charakteristiky celkem obsedantně. Stejně tak i obrazy, které mi po delším zkoumání začínají mimoděk připomínat plán bez plánu, pravoúhlou anarchii. Od nerozluštitelného sémantického sdělení časem přecházejí k jeho absenci. Na divákovi zůstává, aby se rozhodl, co je co. Jediným pomocníkem tu nakonec zůstává čistá empirie.

...nemá-li (příjemce) po ruce vnější kód, k němuž by se ve všem všudy odkázal, zvolí si za hypotetický kód systém převzetí, na němž je založena jeho vlastní senzibilita a inteligence. Pochopení díla se rodí právě z této interakce.*

* Eco, Umberto, Skeptikové a těšitelé, Nakladatelství Svoboda, Praha 1995

Autorka jeden ze svých obrazů, na němž je namalována řada soustředných barevných kružnic nazvala číslovkou 1963. Odkazuje k době, kdy Kenneth Noland vytvářel nápadně podobné abstraktní kompozice. Mohl by se ale stejně dobře jmenovat 1958 nebo třeba 1962. Arbitrárnost na jedné straně a reference na straně druhé tu dobře ilustrují samu tvůrčí metodu.

Netuším, jakou podobu bude mít finální instalace obrazů, ale doufám, že nepůjde o zcela homogenní celek. Oproti předcházejícímu pokojně plynoucímu autorčině vývoji se zde totiž skrývá určitý zárodek produktivních potíží:

- Autenticky zprostředkovaná potíž s kódováním, dekodováním i samým sdělením. S porozuměním. S rozhodováním.
- Řád jako pouhá kamufláž.
- Prostor jako nepravděpodobný koncept.
- Vypisování fixu jako schéma nelinearity času.

Toto je erratum druhé verze oponentského textu, která je stejně hypotetická, jako má dosavadní představa o definitivním tvaru diplomky. Michaela se nakonec rozhodla vystavit jen část své práce – trojici velkých obrazů – a zbytek ponechat jen jako poznámku na okraj. Nevím, zda udělala dobře, či nikoliv.

Potíže s rozhodováním, potíže s rozhodnutím.

Toto je závěr, který má mířit k verdiktu. Ať bude znít jakkoli, nedokážu pro něj najít srozumitelné argumenty. Líbilo by se mi, kdyby mohl znít třeba: „1963“. A nebo „ano“ jen jako součást binárního kódu.

Nakonec, po všem, co bylo řečeno, je možné rozhodnout jen na základě již zmíněné empirie. Díky vší té nejistotě, autorčině i mé vlastní, mě práce Michaely Vrbkové baví. Doporučuji ji tedy k obhajobě.

V Praze 7. 6. 2011
Jan Šerých

Post scriptum

Doufal jsem, že se z uvedených důvodů v tomto textu budu moci vyhnout tradičnímu známkování a učiním tak až během obhajob. Nemohu se jich ale bohužel zúčastnit. Z fotek mám nicméně dobrou představu o finální podobě instalace, která mi nakonec připadá jako jistý souboj mezi velkorysostí (autorka zavrhlá část svých obrazů ve prospěch jednoznačného vyznění práce) a opatrností (autorka prezentuje přípravný materiál). Obrazy i zmíněné skici mě velice baví, přesto mám pocit, že Michaela při instalaci trochu hrála na jistotu a uchýlila se k bezpečnému schématu, čímž svou práci učinila – navzdory všemu kódování – příliš snadno dostupnou. Diplomce tak sice nejspíš neubrala na kráse, snad jen trochu na charakteru... Pro tuto pochybnost bych volil B, velectěná komise.

S pozdravem
Jan Šerých

V Praze 14. 6. 2011